

N:o 106.

Af Herr **S. A. Hedlund:** *Om ändring i 23 § af Kongl. förordningen den 24 Augusti 1877 angående försäljning af bränvin.*

I §§ 7 och 14 af gällande bränvinsförsäljningslag innehållas de viktiga bestämmelser, genom hvilka kommunernas sjelfstyrelserätt i fråga om bränvinsförsäljningen och dess ordnande vunnit lagligt erkännande. Dermed är medgifvet, att en rörelse, hvilken för kommunerna, enligt all erfarenhet, medför ökade bördor af många olika slag, icke emot dessas vilja eller i annan omfattning än den, på hvilken kommunen ingått, må kunna inom kommunen bedrifvas.

Ett undantag från denna grundregel gör lagen dock för de s. k. fasta eller privilegierade försäljningsrättigheterna. Ett annat för rättigheter af det slag, som i författningens 23 § omförmälas.

»Vid läger», heter det, »eller der trupp eljest är för flere dagar sammandragen, vid helsobrunn eller badort, på passagerarefartyg, eller der värdshusrörelse af annan anledning kan komma i fråga att under endast någon del af året utöfvas, må för kortare tid än år rättighet till bränvinsutskänkning meddelas af vår befallningshafvande, när, i förstnämnda fall, befälhafvande militärchef och i öfriga fall andre vederbörande derom gjort anmälan.»

Detta stadgandes både ordalag och mening visa, att det här är fråga endast om undantagsfall, med hänsyn till sådana tillfällen, då saken gäller andra än de stadigvarande medlemmarne af kommunen. Detta framgår tydligt äfven deraf, att, till förekommande af missbruk, Konungens Befallningshafvandes myndighet i förevarande fall blifvit inskränkt till de tillfällen, när »befälhafvande militärchef» eller »andre vederbörande» om behovet af utskänkingsrätt gjort anmälan.

Fall har emellertid inträffat, som visat, att, hur tydliga det anförda lagrummets ord än må synas vara, kommunernas sjelfstyrelserätt ändock, med åberopande af dem, kan i större eller mindre mån upphävas.

Så har det nyligen händt inom en af landets största kommuner, att enskild näringsidkare inom kommunen, hvars ansökan om utskänkingsrätt afslagits af dem, som egt att med kommunens rätt besluta, ingått med ny ansökan till länsstyrelsen; polismyndighet, som hörts öfver frågan, har, med annan uppfattning om hvad som i saken kunde vara för kommunen »behöfligt» eller icke, tillstyrkt ansökningens bifallande; och inom kort har, kommunen ohördan, enskild utskänkning uppstått inom dess område och detta äfven då någon rådande brist på utskänkingsställen omöjligen med fog kunnat öfverklagas, hvarpå den omständigheten bör utgöra tillräckligt bevis, att fulla antalet utaf medgifna utskänkingsrättigheter icke kommit till användning.

Detta förfarande, till stöd för hvars berättigande ofvan anförda 23 § af försäljningslagen åberopats, har, sedan det i besvärsväg understälts Kongl. Maj:ts pröfning, vunnit nådigt godkännande.

Dermed är ock tydligt, att kommunernas här ifrågavarande högst viktiga sjelfstyrelserätt gjorts i hög mån beroende af Konungens Befallningshafvandes godtfinnande. Hvad denna myndighet kan lagligen göra i ett fall, kan hon lika lagligt göra i hundra fall; och med hvart af dem blir kommunens i §§ 7 och 14 tillförsäkrade bestämmelserätt i motsvarande mån inskränkt, för att slutligen kunna blifva helt tillintetgjord. Kommunen, som i det första fallet fått sin klagan afvisad, lärar hvarken kunna eller vilja i de efterföljande förnya den. Kommunen får helt enkelt nöja sig med att ödnjukt hoppas, det vederbörande embetsmyndigheter icke nyttja sin makt alltför hänsynslöst.

På dessa skäl, till hvilka flera kunde läggas, har jag ansett det vara af vigt, att genom förtydligande af oftanämnde 23 § i Kongl. förordningen angående försäljning af bränvin m. m. den 24 Augusti 1877, större säkerhet beredes kommunernas fastställda sjelfstyrelserätt i fråga om brän-

vinsförsäljningens ordnande; och vågar jag därför vördsamt föreslå, att första momentet af sagda lagrum måtte erhålla följande lydelse:

»Vid läger eller der trupp eljest är för flera dagar sammandragen, vid helsobrunn eller badort, på passagerarefartyg eller i sådan trakt af stadsområde eller landtkommun, der värdshusrörelse icke förut utöfvas, men kan för någon del af året af tillfällig anledning i fråga komma, må för kortare tid än år rättighet till bränvinsutskänkning meddelas af Vår befällningshafvande, när, i förstnämnda fall, befälhafvande militärchef och i öfriga fall andre vederbörande derom gjort ansökan.»

— — — — —
 — — — — —

Om remiss till Bevillnings-Utskottet anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1881.

S. A. Hedlund.